

Tıp Tarihimizden Portreler: Dr. Behçet Uz (1893-1986)

Portraits from Our Medical History Dr. Behçet Uz (1893-1986)

Turhan Ada (iD)

Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Bölümü, İstanbul, Türkiye

Makale atfı: Ada T. Tıp tarihimizden portreler: Dr. Behçet Uz (1893-1986). J Pediatr Inf 2024;18(4).

Osmanlı Devleti'nin son döneminde ülkeye yön veren genç nesiller, erken Cumhuriyet Dönemi'nde yeni rejimin kurulması ve temel tutmasında olduğu gibi ülkenin yeniden yapılanmasında da önemli roller üstlenmişlerdir. Yeni Türk devleti, bu sürece öncülük edecek olan gençleri desteklemiş ve mümkün olduğu ölçüde yollarını açmaya çalışmıştır. Dr. Refik Saydam, Dr. Adnan Adıvar, Dr. Behçet Uz gibi yakın dönem Türk tıp tarihine damgasını vuran hekimler, bu bağlamda ön plana çıkmışlar, imparatorluktan millî devlete geçiş sürecinin sancılı dönemlerinde, siyasi ve mesleki etkinlikleriyle topluma yarar sağlamışlardır.

Ailesi, Çocukluğu ve Eğitim Dönemi

Sözünü ettiğimiz hekimlerden biri olan Dr. Behçet Uz, 16 Ocak 1893'te Buldan'da doğmuştur (Şekil 1). Yaşamında oldukça önemli bir yeri olan babası Müftü Salih Efendi, annesi Ayşe Hanım'dır. Çocukluk yılları doğduğu beldede geçmiş, ilk ve orta öğrenimini Buldan'da tamamlamıştır. Parasız-yatılı öğrenci olarak İzmir İdadisi'nde okuduğu 1905-1910 yılları arasındaki dönem kişisel gelişimini doğrudan etkilemiştir. Bu süreçte, 23 Temmuz 1908'de II. Meşrutiyet'in ilanına tanık olmuş, ilk Osmanlı anayasası olan Kanun-u Esasi'nin, 30 yıl askıda kaldıktan sonra, 23 Temmuz 1908'de tekrar yürürlüğe girmesini ilgiyle karşılamış, yeni döneme

Şekil 1. Dr. Behçet Uz.¹

öncülük eden İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne sempati beslemiştir. Jön-Türk hareketinin devamı niteliğinde olan cemiyetin "Hürriyet, Adalet, Müsavat, Kardeşlik" sloganını bu dönemde benimsemiş, cemiyete yakınlıklarıyla bilinen Şükrü (Saraçoğlu), Fuat Ziya (Yamanlar), Hüseyin Ragıp ve Yusuf Rıza Beylerin derslerine devam etmiştir.

Dr. Behçet Uz, liseden mezun olduktan sonra Mazhar Paşa, Besim Ömer (Akalin) Paşa, Kadri Reşit (Anday) Paşa, Akil Muhtar (Özden), Celal Muhtar (Özden) ve Adnan (Adıvar) gibi cemiyete yakın isimlerin çalıştığı Mekteb-i Tıbbiye-i

¹ Fotoğrafın aslı, TBMM Arşivi'nde bulunmaktadır (1).

Yazışma Adresi/Correspondence Address

Turhan Ada

Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
İnsan ve Toplum Bilimleri Bölümü
İstanbul, Türkiye

E-mail: tada@yildiz.edu.tr

Geliş Tarihi: 10.10.2024

Kabul Tarihi: 21.11.2024

Çevrim İçi Yayın Tarihi: 22.11.2024

Adliye-i Şahane'de eğitimine devam etmeyi tercih etmiştir (1-5).

Dr. Behçet Uz, bu dönemde milliyetçi çizginin en önemli platformlarından biri olan Türk Ocakları bünyesinde aktif rol oynamıştır. 1911'de başkan seçildiği Tıp Fakültesi Talebe Cemiyetinin, Anadolu çapında kapsamlı bir sağlık taraması yapmasını sağlamıştır. Bu aşamaya gelmesinde büyük payı olan ve ciddi bir fedakârlık örneği göstererek eğitimine destek olan babasını da 1914 yılında tıp fakültesi ikinci sınıf öğrencisi iken kaybetmiştir (2-4).

Mesleki Hayatı ve İzmir Dönemi

Dr. Behçet Uz, Balkan Savaşı nedeniyle bir süre uzak kaldığı tıp fakültesinden 18 Kasım 1918'de mezun olmuştur. 1919'da, Profesör Kadri Reşit Paşa'nın yanında, tıp fakültesinin çocuk hastalıkları kliniğinde,² müderris muavini sıfatıyla akademik hayata adım atmıştır. Henüz genç bir hekim olarak hızla tecrübe kazandığı bu dönemde Şişli Etfal Hastanesinde de görev yapmıştır (1-3). Bu sırada, I. Dünya Savaşı bitmiş, 30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesi imzalanmış ve mütarekenin tartışmalı yedinci maddesini gerekçe gösteren İtilaf Devletleri, Anadolu'yu işgal etmeye başlamışlardı. İzmir, 15 Mayıs 1919'da, İngiliz destekli Yunan birlikleri tarafından işgal edilmiş ve Mustafa Kemal Paşa'nın liderliğindeki Millî Mücadele bundan sonra başlamıştır.

Dr. Behçet Uz, Şişli Etfal Hastanesinde ve tıp fakültesinde yoğun bir tempo içinde çalıştığı 1920 yılında, Kadri Reşit Paşa'nın aracılığıyla, Buldanlıoğlu ailesinden Hafız Ethem Bey'in kızı Sıdika Hanım ile hayatını birleştirmiştir. Nikâhtan bir süre sonra İstanbul'da yaşamasına rağmen daha sonra eşinin ısrarları ile işgal altındaki İzmir'e yerleşmiştir (1,4).

Çok geçmeden atandığı Memleket Hastanesinin çocuk hastalıkları servisinde yönetici olarak göreve başlayan Dr. Behçet Uz, hekimliğinin yanı sıra sosyal faaliyetleri ile de takdir edilen bir isim hâline gelmiştir (2,5). Bu bağlamda/a Fransız Hastanesi, Çocuk Esirgeme Kurumu ve Aydın Şimendifer Kumpanyasında hekim olarak çalışırken Lütfi Bey'in, gelir düzeyi tatminkâr seviyede olmayan hastalar için açtığı eczanede maddi çıkar gözetmeden hasta bakmıştır. Bir yandan da üstün başarı gösterdiği hekimlik mesleğinde sürekli olarak kendisini yenilemiş, halk sağlığına verdiği önem nedeniyle sevilen bir figür hâline gelmiştir.

Cumhuriyet'in ilanından kısa bir süre önce mesleğinin kendisine yüklediği sorumluluğun bilinciyle hareket eden Dr. Behçet Uz, 18 Şubat 1923 tarihinde, 12 arkadaşıyla birlikte İzmir Veremle Mücadele Cemiyeti Hayriyesi'ni kurmuştur. 1918 yılında İstanbul'da kurulan ancak 16 Mart 1920 tarihin-

de yaşanan işgal nedeniyle işlevsiz kalan Osmanlı Veremle Mücadele Cemiyeti'nin bıraktığı boşluğu dolduran cemiyetin amacı, hızla yayılan verem hastalığına karşı aşı geliştirmektir. 14 Nisan 1923 tarihinde kuruluş sürecini resmen tamamlayan cemiyet genç Türkiye Cumhuriyeti'nin sağlık politikalarının oluşumunda oldukça etkili olmuştur. İlk kızı Mübeşşir'i henüz 12 yaşındayken veremden kaybetmiş olması nedeniyle konuya hassasiyetle yaklaşan Dr. Behçet Uz, cemiyette uzun yıllar Genel Sekreter ve Başkan olarak görev yapmıştır. Bu dönemde İzmir Etibba (Tabipler) Odası Başkanı olarak kentteki sıhhi altyapı sorunlarına dikkat çeken Dr. Behçet Uz, Atatürk'ün İzmir'de yaşayan annesi Zübeyde Hanım'ın sağlığıyla da yakından ilgilenmiştir (3,5,7,8).

1930 yılında belediye encümen üyesi olan Dr. Behçet Uz, şehrin sorunları karşısında gösterdiği duyarlı tutumuyla dikkatleri üzerine çekmiştir (4). 1931-1941 yılları arasında da İzmir Belediye Başkanı olarak büyük değişim ve dönüşümlere imza atmıştır. Başkanlığı sırasında şehrin altyapı eksikliklerini giderecek büyük çaplı projeleri başlatmıştır. Her semte çocuk bahçeleri, parklar ve pazaryerleri kurmuş, geniş caddeler ve bulvarlar açarak sağlıklı kentleşmenin temellerini atmıştır. İtalyan heykeltıraş Pietro Conanica'ya yaptırdığı Atatürk anıtını 28 Temmuz 1932 tarihinde bizzat kendi eliyle açmıştır (1,4,9). Topladığı bağışlarla kurduğu çocuk hastanesinin temelini ise 23 Nisan 1938'de atmıştır (4,10-12). Hastane, sağlık bakanı olduğu dönemde, 2 Nisan 1947 tarihinde Başbakan Recep Peker tarafından hizmete açılmıştır. Kurulduğunda 150 olan yatak kapasitesi bir süre sonra 520 olmuştur (10,11) (Şekil 2).

Türkiye'nin en büyük fuarlarından biri olan İzmir Enternasyonal Fuarı'nın kuruluş sürecinde de Dr. Behçet Uz'un izlerini görmek mümkündür. Fuar, 1 Eylül 1936 tarihinde daha önce Kültürpark olarak kullanılan alanda açılmış, uzun yıllar Türkiye ekonomisi için ciddi bir katma değer sağlamıştır (2,3,5,9,13).

Dr. Behçet Uz'un başarılı yönetimi, problemleri yerinde tespit etmesi ve bürokratik mekanizmaları devre dışı bırakarak çözüm odaklı hareket etmesiyle mümkün olmuştur (1,14). Ortaya koyduğu yüksek performans sayesinde Atatürk'ün büyük takdirini kazanmıştır (15). Bununla birlikte, özellikle finansman konusunda güçlük çekmiş, bütçe hazırlarken oldukça zorlanmıştır. Tasarruf tedbirlerini taviz vermeden uygulamaya koyması ve gerektiğinde belediye yatırımlarına sınırlama getirmesi cari açık sorunu üzerinde olumlu etki yapmıştır. Sıkı para politikası ile de geçmişten devraldığı borçların önemli bir bölümünü ödemeyi başarmıştır (16). Bir hekim olarak ortaya koyduğu bu performans dikkat çekicidir.

² Askerî (Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane) ve sivil (Mekteb-i Tıbbiye-i Müllkiye) tıp fakültelerinin birleştirilmesiyle, Haydarpaşa'da, 1909'da açılan tıp fakültesindeki çocuk hastalıkları kliniği 1917'de hizmete girince Kadri Reşit Paşa, çocuk hastalıkları doçenti olarak atanmış, bir yıl sonra da profesör olmuştur (6).

Şekil 2. Dr. Behçet Uz, adını taşıyan hastanenin açılışında Başbakan Recep Peker ile birlikte (2 Nisan 1947) (3).

Siyasi Hayatı, Sağlık Bakanlığı Dönemleri ve Millî Sağlık Planı

Dr. Behçet Uz altıncı, yedinci ve sekizinci Yasama Dönemlerinde Denizli, 10. ve 11. Yasama Dönemlerinde ise İzmir Milletvekili olarak ülkesine hizmet etmiştir. Altıncı Yasama Dönemi'nde, birinci Şükrü Saraçoğlu hükümetinde ticaret bakanı olarak görev yapmıştır (4). 9 Temmuz 1942-9 Mart 1943 tarihleri arasına rastlayan bu ilk bakanlık döneminde Millî Korunma Kanunu'nun sağlıklı biçimde uygulanmasını sağlayarak arz-talep dengesini istikrarlı bir zemine oturtmuş, ticaret hayatının dayandığı yasal altyapıyı güçlendirmeye çalışmıştır (1,4,8,14,17). Millî Korunma Kanunu, II. Dünya Savaşı'nın ilk evresinin yaşandığı Ocak 1940'da kabul edilen, hükümete olağanüstü hâllerde, fiyatları saptama, ürünlere el koyma ve zorunlu çalışma yükümlülüğü getirme yetkisi veren yasal bir düzenlemedir. Genel olarak devletçi ekonomik modelini taşımaktadır.

Ortaya koyduğu bu performans dolayısıyla 1946'da tekrar milletvekili seçilen Dr. Behçet Uz, Recep Peker ve Hasan Saka hükümetleri döneminde, 7 Ağustos 1946-10 Haziran 1948 tarihleri arasında, sağlık ve sosyal yardım bakanı sıfatıyla görev yapmıştır (2-4).

Dr. Behçet Uz, sağlık bakanı olarak ilk kez sorumluluk üstlendiği bu zaman diliminde, göreve gelir gelmez belirli bir plan dâhilinde hareket edebilmek için yoğun çalışmalarda bulunmuş ve sağlık hizmetlerini hızlı ve kaliteli bir şekilde sunabilmek amacıyla zihninde tasarladığı 10 Yıllık Millî Sağlık Planı'nı hazırlamaya yönelmiştir (1,18,19). Konuya temas ettiği bir mektubunda şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır:

"S.S.Y. Bakanı olarak atandıktan sonra ilk işimiz, altı ay geç-gündüz çalışarak bir sağlık planı hazırlamak oldu. Amaç ve

hedef, ulusal sağlık hizmetlerinden yoksul ya da varsıl, kentli ya da köylü herkesin en iyi şekilde yararlanmasını sağlamaktı..."³

Plan dâhilinde sağlık merkezleri, koruyucu hekimlik ve bulaşıcı hastalıklarla mücadele gibi güncel problemlere çözüm odaklı yaklaşmış, geçmişteki plan ve projeleri sonuçsuz bırakan finansman sorunu karşısında "millî sağlık bankası" ve "sağlık sandıkları" önerisi getirilmiştir. Yaklaşık bir buçuk yıl içinde yasa tasarısı hâline gelen plan, Başbakan Hasan Saka döneminde komisyondan geçtiği hâlde, hükümet değişikliği nedeniyle yasalasamamış, Dr. Behçet Uz sürecin sonuçlanmasını beklemeden bakanlıktan istifa etmiştir (2-4).

Yasa tasarısı esasen şu noktalara vurgu yapmaktadır:

1. Bütün hastanelerin Sağlık Bakanlığı tarafından sevk ve idaresi,
2. Hastanelerin ıslahı ve altyapı eksikliklerinin giderilmesi, ihtiyaca göre yeni hastanelerin hizmete alınması,
3. Sağlık hizmetlerinin paralı olması, gelir düzeyi düşük hastaların masraflarının özel idare tarafından karşılanması,
4. İsteğe bağlı sigortalılık uygulamasına geçilmesi, sosyal güvencesi olanların her türlü sağlık hizmetinden ücretsiz olarak yararlanması,
5. Sağlık personelinin ücret ve sosyal güvence gibi özlük haklarının kurulacak sağlık bankasının sorumluluğunda olması,
6. Yedi önemli lokasyonda tam teşekküllü birer hastane ve bütün gereksinimleri karşılayabilecek kapasitede birer tıp fakültesinin kurulması,
7. Koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerinden bütün vatandaşların yararlanması, bütün ilçelerin kırkar

³ Rahmi Dirican, "Dr. Behçet Uz (1893-1986) ve Ulusal Sağlık Planı", Toplum ve Hekim, Cilt 16, Sayı 6, s. 466'dan naklen Dr. Behçet Uz'un arkadaşı Nihat Eğriboz'a yazdığı 12 Ağustos 1970 tarihli mektup (2).

köyden oluşan gruplara ayrılması, her gruba bir ambulans helikopter ve tüm köylere ambulans hizmeti verilmesi (2,20-25).

Planda, kurulması öngörülen sağlık bankasının sorumlulukları hakkında şu noktaların altı çiziliyordu:

1. Sağlık personelinin ücret ve sosyal güvence gibi özlük haklarının kurulacak sağlık bankasının sorumluluğunda olması,
2. Modern hastaneler kuracak kadar teknik kapasitesi yüksek kadroların oluşturulması,
3. Hastanelerin güncel ihtiyaçlara göre geliştirilmesi ve yönetilmesi,
4. Sağlık sigortacılığı uygulamasına geçilmesi,
5. Hastanelerin gıda ihtiyaçlarının giderilmesi için uygun yerlerde çiftlikler kurulması,
6. Bütün tıbbi malzemelerin denetim altında üretilmesi ve nakli, çocuklara özel gıda üreten tesislerin kurulması ve işletilmesi,
7. Şifalı suların verimli şekilde kullanılması (2,24,25).

Dr. Behçet Uz, sağlık bakanı olduğu bu dönemde yalnızca söz konusu plan üzerinde odaklanmamıştır. Bu bağlamda, sağlık kurumlarının ülke çapında yaygınlaşması için de büyük çaba sarfetmiştir (1). Bulaşıcı hastalıklarla mücadele konusuna ise özel önem vermiştir. Bu başlık altında, veremle mücadele cemiyetlerinin sayısını 50'ye çıkarmış, verem aşısı olarak bilinen BCG aşısının yaygınlaşmasını sağlamış ve Verem Savaş Derneğinin Genel Kongresi'ni toplamıştır (27,28). Dönemin en yaygın hastalıklarından biri olan sıtma, üzerinde durduğu diğer bir sağlık sorunu olmuştur (29,30). Aynı duyarlılığı veba konusunda da göstermiştir (31,32). Kolera ile mücadele konusu ise gündeminin ilk sıralarında yer almıştır (1,33). Dr. Behçet Uz'un liderliğinde 24 Şubat 1947'de çalışmalarını tamamlayan Yüksek Sıhhat Şurası, bütün bu çalışmaların masaya yatırıldığı ve geleceğe dönük perspektiflerin dile getirildiği bir platform olmuştur (34).

Dr. Behçet Uz'un bu ve benzeri mesleki etkinlikleriyle eş zamanlı olarak Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul örgütüne başkanlık ettiği ve 1950 seçimlerini organize eden komisyonda yönetici olarak görev yaptığı da belirtilmelidir (35).

Dr. Behçet Uz, 14 Mayıs 1950 seçimlerinde parlamento dışı kalmış, 1953 yılında Demokrat Parti'ye (DP) katılmıştır (4). 1954 seçimlerinde de Başbakan Adnan Menderes'in talebi üzerine DP listesinden bağımsız İzmir Milletvekili seçilerek tekrar parlamentoya girmiştir (1-4).

Dr. Behçet Uz'u 3. Adnan Menderes hükümetinde, 17 Mayıs 1954-9 Aralık 1955 tarihleri arasında, ikinci kez sağlık bakanı olarak görmekteyiz (36). On Yıllık Millî Sağlık Planı'nın devamı niteliğindeki Millî Sağlık Programı'nı ve Sağlık Bankası Hakkında Etüdlere adlı planını bu dönemde hazırlamıştır. 8 Aralık 1954'te kamuoyuna duyurduğu yeni planda ülkenin sağlık

altyapısı hakkında güçlü bir vizyon ortaya koymuş ve halkın desteğini talep etmiştir (4). Plan, şu hedefler etrafında kurgulanmıştır:

- 1- Kırsal alanda tam teşekküllü sağlık idarelerinin kurulması,
- 2- Vilayet hastanelerinin ekipman, personel ve altyapı sorunlarının çözülmesi,
- 3- Nüfus yoğunluğunun düşük olduğu bölgelerde sağlık bölgelerinin kurulması,
- 4- Bulaşıcı hastalıklarla mücadele yolunda koruyucu tıp hizmetinin modern metodlarla ve yaygın biçimde uygulanması,
- 5- Şifalı suların halkın istifadesine sunulması (19,37,38).

Dr. Behçet Uz, bu önemli noktalara vurgu yapan planın 10 yıl içinde realize edilebileceğini düşünmüştür. Bu amaçla derhâl harekete geçerek ülkenin sağlık alanındaki son fotoğrafını ayrıntılı biçimde analiz etmiştir (1). Bulaşıcı hastalıklarla mücadeleye, her zaman olduğu gibi özel önem vermiştir (39). Bu bağlamda hazırlanan yasa tasarılarıyla ülke genelinde tam teşekküllü vilayet hastanelerinin ve kırsal kesime hitap eden nitelikli sağlık merkezlerinin kurulması öngörülmüştür (19). Meselenin finansman yönü için, daha önce olduğu gibi, kurulması planlanan Millî Sağlık Bankası ve sağlık sigortası adres gösterilmiştir (19,37). Ancak Dr. Behçet Uz, takdir edilmesi gereken bu yüksek performansına rağmen Millî Sağlık Programı konulu yasa tasarısının komisyonda sürüncemeye uğraması üzerine "*Akıl almaz, gizli düşüncelerin kurbanı...*" olduğunu ifade ederek Sağlık Bakanlığında tekrar istifa etmiştir (1-4). Konuyla ilgili çalışmalarıyla tanınan Prof. Dr. Rahmi Dirican, ciddi bir problematik olarak çözülmeyi bekleyen bu mesele hakkında Dr. Behçet Uz'la temas kurmasına rağmen "*Akıl almaz, gizli düşünceler*" ifadesi hakkında tatminkâr bir açıklama bulunmadığını ifade etmektedir (2):

"Bize göre, büyük emeklerle hazırlanan tasarı, oldukça yüksek bir finans desteğine gereksinim duyması dolayısıyla sonuçsuz kalmış olabilir. Yürütme erki üzerinde etkin olan devlet adamları ve üst düzey bürokratlar bu nedenle olumsuz tavır almış olabilirler".

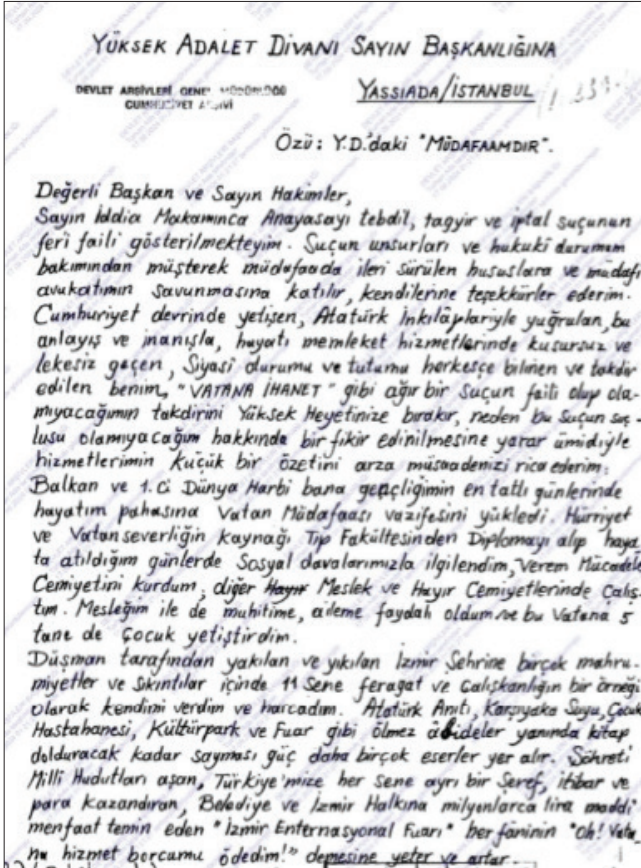
Dr. Behçet Uz, idealist bir hekim ve başarılı sağlık bakanı olarak görev yaptığı bu ikinci ve son sağlık bakanlığı döneminde, sadece hazırladığı planla yetinmemiş, farklı alanlarda da etkin olmaya çalışmıştır. Bu bağlamda, güncel ihtiyaçları dikkate alarak hazırladığı "Hastaneler Talimatnamesi" Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmıştır; klinikler ve poliklinikler hakkında sağlam yönetmelikler oluşturmuştur (40,41). Dr. Behçet Uz, konunun yasal altyapısı üzerinde bu ve benzeri girişimleriyle yoğunlaşırken operasyonel açıdan da dikkat çeken bir yaklaşım sergilemiştir. Nitekim, bu son bakanlık döneminde ülke genelindeki dispanser sayısında gözle görülür bir artış yaşanmıştır (1). Ciddi bir sorun hâline gelen ilaç ve tıbbi ekipman yokluğu karşısında hem yasal tedbirler alınmış hem de ecza

dolapları uygulamasıyla soruna kısmen de olsa çözüm getirilmiştir (42). Dr. Behçet Uz, sözü edilen etkinlikleriyle eş zamanlı olarak bulaşıcı hastalıklar arasında ön plana çıkan trahom, tifo ve zührevi hastalıklar karşısında iyi bir performans sergilerken, kurulmalarına öncülük ettiği kan bankaları ve adli tıp meclisleri de adından söz ettirmiştir (43-46).

Dr. Behçet Uz, 1957 seçimlerinde DP'den İzmir Milletvekili seçilmiş, siyasi hayatı 27 Mayıs 1960 askerî darbesiyle son bulmuş, diğer DP üyesi politikacılar gibi tutuklanarak Yassıada'da kurulan Adalet Divanı'nda yargılanmıştır (47). Bir yıl kadar süren duruşmalar esnasında kaleme aldığı savunması dikkat çekicidir ve hayatının kısa özeti niteliğindedir (48) (Şekil 3). Aldığı dört buçuk yıllık hapis cezasının yaklaşık iki buçuk yılını Kayseri Cezaevinde çektikten sonra çıkan aftan yararlanarak özgürlüğüne kavuşmuştur (1).

Sonraki yaşamında aktif siyasetin içinde yer almayan Dr. Behçet Uz, daha çok eğitim, sağlık ve sosyal sorumluluk projeleriyle meşgul olurken 19 Mayıs 1986 tarihinde İzmir'de hayata gözlerini yummuştur. Kabri, Bornova Kokluluca Mezarlığı'ndadır (1-3).

Hayatını Türk tıbbına, hastalarına ve ülkesine vakfeden, bir hekim, bir sağlık bakanı ve bir belediye başkanı olarak önemli başarılarına imza atan Dr. Behçet Uz'u saygı ve minnetle anıyoruz...

Şekil 3. Dr. Behçet Uz'un Yassıada'daki savunmasının ilk sayfası (48).

Kaynaklar

- Öztürk H. Dr. Behçet Uz ve Sağlık Politikaları. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, 2012.
- Dirican H. Dr. Behçet Uz (1893-1986) ve Ulusal Sağlık Planı. Toplum ve Hekim 2001;16 (6):465-67.
- Demirel H. Dr. Behçet Uz. SD 2008;8:100-1.
- Uz B. Atatürk'ün İzmir'i, Bir Kentin Yeniden Doğuşu. Ece Sakar (ed). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2007.
- Güzel İzmir Gazetesi, 24 Eylül 1999.
- Cenani A. Pedyatri. Ekrem Kadri Unat (ed). İstanbul: Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Vakfı Yayınları, 1988.
- İzmir Eski Belediye Reisi, Ticaret ve Sağlık Vekillerinden Dr. Behçet Uz'un Biyografisi. İzmir: Yayınevi Bilinmiyor, 1967.
- Uyar H. Tek Parti Dönemi ve CHP. İstanbul: Boyut Kitapları, 1999.
- Yarın Dergisi, 27 Mayıs 2002.
- Levi EA. Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Cephe Renovasyonu ve Çevre Düzenlemesi. Yapı Dergisi 2004;267.
- Diker H. Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Tarihi ve 1947-1954 Yılları Faaliyetleri. İstanbul: Gayret Basımevi, 1954.
- Gözlem Gazetesi, 18 Ocak 1993.
- Üstün Ç. İzmir'in Sağlık ve Belediye Alanında Ünlü Bir Şahsiyeti: Dr. Behçet Uz. İzmir Sağlık Dergisi 2007;4:50-1.
- Anadolu Gazetesi, 16 Teşrin-i Sani (Kasım) 1931.
- Güzel İzmir Gazetesi, 26 Ağustos 2000.
- Acar O. Behçet Uz Dönemi Uygulamaları (PLN 486-Modernizm Dönemi Kentleri Ödevi): 1,3,4,6,8,9.
- TBMM Tutanak Dergisi, Dönem VIII, Birleşim 79, 1947:549-50.
- Ulus Gazetesi, 13 Nisan 1947.
- Aydın E. Türkiye'de Sağlık Teşkilatlanması Tarihi. Ankara: Naturel Yayıncılık, 2002.
- Akşam Gazetesi, 27 Mayıs 1955.
- Akşam Gazetesi, 17 Haziran 1947.
- Cumhuriyet Gazetesi, 3 Ocak 1948.
- Akşam Gazetesi, 27 Ocak 1955.
- Uz B. Birinci On Yıllık Millî Sağlık Planı. Ankara: Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaleti Neşriyatı, 1946.
- Beale W. Türkiye'nin 10 Yıllık Sağlık Planı. Sağlık Dergisi 1947;21(7):5.
- Cumhuriyet Gazetesi, 5 Ocak 1948.
- Ulus Gazetesi, 15 Ağustos 1947.
- Cumhuriyet Gazetesi, 30 Ocak 1948.
- Akşam Gazetesi, 2 Temmuz 1947.
- Ulus Gazetesi, 29 Haziran 1947.
- Resmî Gazete. 7 Temmuz 1955 Tarihli Kaza Sağlık İdareleri ve Sağlık Merkezleri Talimatnamesi. Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/9048.pdf>
- Akşam Gazetesi, 21 Ekim 1947.
- Akşam Gazetesi, 23 Ağustos 1947.
- Akşam Gazetesi, 14 Mart 1947.
- Yetkin Ç. Karşı Devrim 1945-1950. Antalya: Yeniden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Yayınları, 2006.
- Hürriyet Gazetesi, 10 Ağustos 1955.
- Uz B. Millî Sağlık Programı ve Sağlık Bankası Hakkında Etüdler. Ankara: Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaleti Neşriyatı, 1954.

38. Akdağ R. *Nereden Nereye-Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı*. Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayınları, Kasım 2002-Haziran 2007.
39. *Hürriyet Gazetesi*, 28 Mayıs 1954.
40. *Resmî Gazete*. 4 Nisan 1955 Tarihli ve 4502 Karar Sayılı Hastaneler Kararnamesi. Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8972.pdf>
41. *Akşam Gazetesi*, 3 Ocak 1947.
42. *Resmî Gazete*. 3 Mart 1955 tarihli Ecza Dolapları Talimatnamesi. Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8945.pdf>
43. *Hürriyet Gazetesi*, 10 Şubat 1955.
44. *Hürriyet Gazetesi*, 4 Şubat 1955.
45. *Resmî Gazete*. 3 Mart 1955 Tarihli Kan Bankası ve Kan Nakil Merkezlerinin Döner Sermaye Muamelatına Ait Talimatname. Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8988.pdf>
46. *Resmî Gazete*, 5 Şubat 1955. 25 Aralık 1954 Tarihli ve 4132 Karar Sayılı Adli Tıp Müessesesi Nizamnamesi'nin Yürürlüğe Konulmasına İlişkin Kararname.
47. Aydemir ŞS. *İhtilalin Mantiği ve 27 Mayıs İhtilali*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1976.
48. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı. *Cumhuriyet Arşivi*, 10-9-0-0/ Yassıada Mahkemesi Kararları. 53-154-51961, Ek: 960/1.